

'המדבר לשון הרע מפסיד זכויותי'

משיב כהלכה

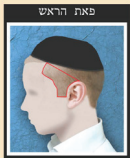

במדור זה מופיע שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, והתשובות הנכונות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב, כל מי ששלח תשובה מובחרת על השאלה נכנס להגרלה! (הגרלה על דעת רבני המכון)

הפרס השבועי: סט (ג' כרכים) חפץ חיים שמירת הלשון אהבת חסד עם ביאור 'ארחות חיים'

שאלה: באיזה דברים מצוי מכושול בדיני 'הקפת הראש'? (אצל מי שאינו יודע את פרטי הדינים).

אכשר דרא, כאשר בזמן האחרון מתקיימים כינוסי הסברה בנושא 'הקפת הראש כהלכה', בעיר מודיעין עילית הוקם 'ועד הפיקוח לעניני תספורת ותגלחת', המפקחים שיעשו הכל כהלכה, ולא ישלחו הספרים, ולא ישכילו את המספרים שהרי 'אחד המקיף ואחד הניקף'. חשוב לדעת במה צריך להזהר ביותר בשעת התספורת. מקורות: קונטרס 'האסור והמוותר בתספורת הראש והזקן'

תשובות ניתן להגיב עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתיגע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת האפשרויות הבאות:

- בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
- בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'עומק הפשט'
- בחדר 'קול הלשון', 'ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'עומק הפשט'
- במסך מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

שם הזוכה בהגרלת גיליון 222 על סט ג' כרכים חפץ חיים שמירת הלשון אהבת חסד עם ביאור 'ארחות חיים' הגאון רבי ישראל חיים בלומנטל שליט"א כולל יד מרדכי' ירושלים

המדור השבוע נתרם על ידי הרה"ח רבי יעקב קליין שליט"א ברכתנו שבזכות התורה יצליח בכל מעשה דיני

'זהירות מלשון הרע'

פרשת השבוע: **בפרשת חוקת**, התורה מספרת (במדבר פרק ט פסוקים ה-ו) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֳלֵקִים וּבַמִּשֶׁה לְמַה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרָיִם לָמוֹת בְּמִדְבָר. וַיִּשְׁלַח ה' בְּעָם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרִיִּים וַיִּנְשָׁכוּ אֶת הָעָם וַיָּמָת עִם רַב מִיִּשְׂרָאֵל.

בספר **הזוהר הקדוש** (פרשת חוקת דף קפג:) מבאר את הפסוקים, שכיון שדיברו על הקדוש ברוך הוא, וכתרגומו 'ועם משה נצו', ועוד שאמרו למה הֶעֱלִיתֵנוּ ועשו כאילו כל הפנים שוות, לכן הזדמנו להם נחשים, ששיפרו אותם כאש, והכניסו אש למעיהם ונפלו ומתו. וכתב על כך, 'כל מי ששומר פיו ולשונו, זוכה שתתלבש בו רוח קדושה, וכל מי שפותח פיו ללשון הרע, מביא עליו נגעים או צרעת, ששורפים את הגוף כמו נחש, רחמנא ליצלך.'

1. איבוד הזכויות

מאבד את התורה: מבואר **במדרש תהילים שוחר טוב** (מזמור גב) על **הפסוק** (קהלת פרק ה פסוק ה) אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לְחַטִּיא אֶת בְּשָׂרְךָ פֶסוּק זֶה מְדַבֵּר עַל לִשׁוֹן הָרַע, לְמַה הֶעֱלִיתֵנוּ עַל קוֹלְךָ עַל אוֹתוֹ הַקּוֹל הַשׁוֹצֵאת בְּפִיךָ וְאִמְרַת לִשׁוֹן הָרַע עַל חֲבֵר, וְחִבְלֵ אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, מַעֲט תוֹרָה שִׁישׁ בִּידֶיךָ אֵתהּ מֵאֲבָדָה.

ופירש החפץ חיים בספרו **שמירת הלשון** (חלק א') שער הזכירה תחילת פרק ז'), שכוונת המדרש למה שכתוב **בספרים הקדושים** שהמדבר לשון הרע על תבירו, גורם שנוטלים ממנו זכויותיו שעשה עד עתה, ונותנים לחבירו.

אינו לו מאומה: כעין זה כתב בשמירת הלשון חלק ב בתחילת פרק א על הפסוק (משלי פרק יג פסוק ז) יֵשׁ מִתְעַשֵּׂר וְאֵין כֹּל, יש לך אדם שעושה תמיד מצוות ומעשים טובים, ומחמת טבעו הרע להטיל דופי על הבריות, כאשר בוא לעולם העליון יראה שאין לו מאומה. ולכן מתפללים 'אלקי נצור לשוני מרע', ורק אחר כך מבקשים 'פתח לבי בבורתך', כי אם לא ישמור פיו אין התורה נחשבת לכלום, וכמבואר

בוהר הקדוש (חלק ב) שרוחות הטומאה לוקחות את הדיבור הטמא, ומטמאים את דיבורי הקודש. עוד מבואר **בוהר הקדוש** (פרשת מצורע חלק ג דף גג.) שהמדבר לשון הרע לא מתקבלת תפילות.

מבצע מיוחד!

לקוראי גיליונות 'עומק הפשט', ניתן לקנות כעת במחיר מבוזז מיוחד את סט הספרים המפורסמים והפופולאריים ג' כרכים **חפץ חיים שמירת הלשון אהבת חסד עם ביאור 'ארחות חיים'** במחיר מוזל של 100 ש"ח במקום 150 ש"ח ניתן להשיג בטלפון 052/7616308

2. המדובר זוכה במצוות

יחידוש עצום כתב בספר **חובות הלבבות** (שער הכניעה סוף פרק ז) כי יש הרבה בני אדם שיבואו ליום הדין, וכשיראו להם את מעשיהם, ימצאו בספר זכויותיהם, זכויות שלא עשו אותם, ויאמרו שלא עשו אותם, ויאמרו להם ה', את הזכויות הללו עשו אלו שדיברו עליכם וסיפרו בגנותכם. וכן כשיחסר מספר זכויות המספרים בגנותם, יבקשו אותם בעת ההיא, ויאמרו להם, שהזכויות האלו אבדו מהם, כאשר דיברו על פלוני ופלוני.

וכן ימצאו בספר חובותיהם חובות שלא עשו, וכשיטענו שלא עשו אותם מעולם, יאמרו להם, שהעבירות הללו נוספו עליהם, בגלל פלוני ופלוני שדיברתם עליהם, כמו **שנאמר** (תהלים פרק עט פסוק יב) **וְהָשִׁב לִבִּי שִׁבְעַתִּים אֶל חִיקֵם חֲרָפְתִּים אֲשֶׁר עָשָׂה חַרְפוֹ ה'.** וביאר **פירוש פת להם** (שם) מכיון שהגויים חרפו את ישראל, (שנחשב כאילו חרפו את ה'), ביקש דוד המלך שייזקפו כל העבירות של ישראל לחובתם, ויענשו עליהם.

ומספר על אחד מן החסידים, ששלח דורון לאדם שדיבר עליו לשון הרע, וכתב לו, וכתב לו, 'היות ששלחתי לי מנחה מזכויותיך, לכן השבתי לך דורוני'.

וכן אמר **המגיד לבית יוסף** (בספר מגיד מישור פרשת ויקהל עמוד לו), מי שאומר לשון הרע על חבירו מנינים לו מזכויותיו ונותנים לשני, והוא אמת ויציב, ואילו היו יודעים בני אדם ידיעה זו, היו שמחים על מה שמדברים עליהם רע, כאילו נתנו להם מתנת כסף או זהב.

וכן כתב **בארחות צדיקים** (שער הענוה ד"ה השלישי) אם סיפרו עליו לשון הרע שקר, לא יכעס על המספר, כי בדיבור של לשון הרע המצוות של המספר עוברים למדובר, והעבירות של המדובר עוברים למספר.

ובספר **כתות אור** (לבעל הפנים מאירות פרשת חיי שרה), כתב בשם **רבינו ישעיה**, לפרש את **הפסוק** (תהלים פרק טט פסוק ג) **לְשִׁיחוּ בִּי יֵשׁוּבֵי שָׁעָר,** על פי דברי **הספר חסידים** שהמדובר לשון הרע על חבירו מעבירין לו זכויותיו, ועל זה התאונן דוד המלך, שהמדברים עליו אנשים ריקנים שאין להם מצוות, אילו היו מלאים מצוות היה מרויח הרבה מצוות.

וכתב בספר **פרדס צבי** (תהלים פרק טט) כולם מביאים פירוש זה בשם העלם הקדוש בשם ספר חסידים, ולא מצאתי בשניהם. ע"כ, והנה, עצם המושג שעובר מצוות ועבירות מאחד לשני, מצאנו **בספר חסידים** (סימן רעה), לגבי הנותנים מס ביושר, מקבלים החלק בגן עדן של אותם שאין נותנים באמת וביושר. ואולי לזה כיוונו המחברים, כאשר ציינו בשם ספר חסידים.

3. הפסד נצחיי

חיים נצחיים: החפץ חיים בספרו שמירת הלשון מזכיר כמה פעמים את דברי חובות הלבבות. בחלק א' שער הזכירה פרק שלישי מפרש לפי זה בשם הרב **רפאל מהמבורג** (בספרו מדרש לפי עמוד היראה) את **הפסוק** (תהלים פרק לד פסוק יג יד) **מִי אֵהְיֶה חֲפֶצֶךָ חַיִּים - נֶצַח לְשׁוֹנֶךָ מְרַע,** שאם חפץ בחיים נצחיים, ישמור לשונו מרע, ובכך יזכה שלא יאבדו זכויותיו, ויזכה לחיים נצחיים.

וכתב על כך בשמירת הלשון חלק שני פרק שמיני - לגבי רשע שמתלוצץ על הצדיק וגרם לו ביזיון וכלימה ורופה ידיו ממלאכתו, לעתיד לבוא מאבד חלקו בזכויותיו, כלשון **הגמ'** (חגיגה דף טו.) **זכה צדיק נטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן,** נתייב רשע - נטל חלקו וחלק חבירו בגיהנם.

זכירת שמו: ובכך פירש השמירת הלשון, מה שכתוב **בספרים** לומר פסוקים בסיום התפילה שמתחיל ומסתיים באותיות שמו, כדי שלא ישכח את שמו לעתיד לבוא מפחד הדין. והכוונה, שאם הרשע מדבר רע על הצדיק, כל העבירות ואי קיום המצוות של הצדיק שהוא גרם בדיבורו, גרשמיני על שמו ומקטרגים עליו תחת השם של הצדיק, ואם דיבר על הרבה אנשים, הוא מתבלבל מרוב השמות שהמקטרגים אומרים עליו, ועל ידי שיאמר פסוק של תפילה יזכור את שמו היטב, וכך גם יזרה מלשון הרע כדי שלא

ישתנה שמו. וזו הסיבה שאומרים את הפסוק דווקא אחרי 'אלוקי נצור לשוני מרע', כי על ידי שישמור את לשונו מרע, יזכור את שמו האמיתי.

4. טעם הדבר

צריך להבין, מה הפשוט שעוברים המצוות והעבירות, הרי **כתוב** (דברים פרק לב פסוק ד') **הַצֹּר תָּמִים פְּעֻלָּה כִּי כָל דְרָכָיו מִשְׁפָּט קָל אֲמוּנָה וְאֵין עוֹל עוֹל צְדִיק וְיֵשֶׁר הוּא,** ואין יקבל שכר על מצווה שלא עשה, ויענש על עברה שלא עשה, הרי **כתוב** (דברים פרק כד פסוק טז) **אִישׁ כְּפָטָא וְיִמְתָּ?**

מידה כנגד מידה: במכתב **מאליהו** (תשובה יום הכיפורים סוכות עמוד תקצ"ד) ביאר כי העונש מידה במידה כשם שבעל לשון הרע ביקש להפסיד פרטיות חבירו, כך יפסיד פרטיות עצמו בשכר ועונש וידינהו בכללות עם חבירו לרעתו ולשני הצדדים. וכעין זה כתב **ה"ח חיים פירלדנר זצ"ל** (שפתי חיים מידות חלק א עמוד כג) בשם המכתב מאליהו, שהמספר לשון הרע חשב להתגדל על חשבון ביזוי והשפלת חבירו, וכנגד זה מגדילים את חבירו על חשבון המספר ועוברים אליו זכויות המספר, וכך מתגדל על חשבוננו.

דיני שמים: **בשו"ת קנין תורה** (חלק ב סימן מב) כתב לגבי הדין של מכירת הזכויות והעבירות, האם שייך לעשות כך או לא, וכתב שאין הוכחה מחובות הלבבות ה"ל 'ששייך שיהיה אדם מה שלא עשה', כי כל זה בידי שמים בדרך עונש, אבל אין ראיה ששייך בדרך קנין ומכירה.

עולה לגדולה: כתב **החתם סופר** (דרשות חתם סופר חלק ב דרוש לשבועות תקצ"ז) לגבי מה שאמרו **בגמ'** (סנהדרין דף י"ד.) אין אדם עולה לגדולה אלא אם כן מוחלין לו על כל עונותיו, שאולי הטעם מכיון שדרך הרבה מהצביר לדבר גנאי על הפרנסים, וכל העבירות של הפרנס עוברות למדברים, ולכן כל עונותיו נמחלים. ובכך פירש את דברי ילד המלך (תהלים פרק יב פסוק ט) **כִּיבִי רָעִים וְהִתְלַכּוּ כָרֶם לֹדֶת לִבִּי אָדָם,** שכולם נענשים על ידי שמדברים על מי שנעשה פרנס.

5. איזה מצוות עוברות

הכל: לגבי המצוות שעוברות מהמדבר למדובר, במובא **בחתם סופר** (דרשות חתם סופר חלק א דרוש ל' אדר שנת תקצ"ז ד"ה ברמב"ם) שכל המצוות עוברות. וכן כתב **החיד"א** (בספרו ראש דוד פרשת תזריע מצורע), יש לך אדם שקורא ושונה ועושה מצוות, ואם דיבר לשון הרע יבוזו זרים יגיעו, כאשר ילך לבית עולמו לא יראה בטוב ההוא כי לקחו חבירו. וכן הזהיר **ה"ח רפאל הכהן מהמבורג** (בדרשתו האחרונה לבני קהילתו הובא בספר זכר צדיק) כי רגע אחד דיבר וכמעט קט יאבד כל זכויותיו גם יחד, אשר בלה בהם כל ימי חיי הבלו, וכמשא כבד יכבדו ממנו עונות אחרים אשר לא ידעם ולא שערם מעולם.

וכן במובא **בשמירת הלשון** חלק א' שער הזכירה פרק שלישי, אחרי שמביא את דברי בעל חובות הלבבות כלשונו, ואמר רבי רפאל מהמבורג מי שמוטבע חס ושלום במדה הרעה הזאת מפחד מצוותי, שהרי מיד כשיתכרך שבווע או שבועיים, איזה אושר נצחי על ידי תורה ומוצות, 'האדם הזה עלול לצאת מהעולם נקי מנכסיו'. מפורש בלשונו שכל המצוות עוברות, וכן בחלק א' שער הזכירה תחילת פרק שביעי ביאר דברי המדרש, שכל המצוות שעשה עד עכשיו עובר למדבר.

חלק: דייק **ה"ח שלמה זונגר זצ"ל** (במאמרו שבקונטרס שמירת הלשון חלק ה' עמוד 23) את לשון הארחות צדיקים שכתב שעוברים 'מזכויותיו', וכן לשון המגיד שאמר לבית יוסף, מובין לו 'מזכויות', שמעמ ערק חלק מהזכויות עוברות.

מצוות המזיקות: במכתב **מאליהו** (חלק ד עמודים 214-213) מפרש, וכתב שם העורך בהגנה. שהרבה נשים התקשה **הגרא"א דסלר זצ"ל** להבין כוונת מאמר זה, עד שהגיע להבנה דלהלן, כאשר ראובן מדבר לשון הרע על שמעון, מתרבה זכויות לשמעון, כיון שהצטער בגללם, שהרי לשון הרע מתקבל יותר מאדם בעל

לא הדגיש החפץ חיים כל כך ענין מבהיל זה, ואף שמביא את בשם הגדושים, אבל לא התייחס כל כך. ותייך לפי מה ששמע מרבו הגר"ם **משע שניידר זצ"ל** ששאל את רבו החפץ חיים מדוע לא הדגיש את דברי הרמב"ם שהמספר לשון הרע אין לו חלק לעולם הבא, ותייך החפץ חיים שפצצה כזאת לא רציתי לזרוק". והכוונה ששם ישמע החוטא דברים נוראים כל כך יתייש. ולפי זה תייך בתשובות והנהגות מדוע לא הדגיש כל כך את דברי החובות הלבבות, שאם ישמע עונש מובהק כל כך יתייש.

[ובכך מובן מדוע לא הזכירו בספרו חפץ חיים, אך אינו מיישב את הסתירה בשמירת הלשון האם כל העבירות עוברות או רק העבירות שהתשרש על ידו. יש להעיר, בשמירת הלשון חלק א שער הזכירה פרק יב. כאשר חיים מזוהר על חומר דיבור לשון הרע, שעלול לדבר בשעת התפילה, ויפסיד שכר עניית אמן ואמירת אמן יא שמה רבה וחזרת הש"ץ, וקריאת התורה, וכן יפסיד לימוד תורה. לא הזכיר את דברי חובות הלבבות שיפסיד את כל מצוותיו].

מנין הזכויות? עשה אותן זה אשר דיבר בכס וסיפר בגנותם (ונזקפו אלו לזכותכם.) וכן כשיחסר מספר זכויות אלו המספרים בגנותם, יבקשו אותן בעת ההיא, ויאמר להם: אבדו מכם בעת שדברתם בלונני ופולוני"

סופר שבת קודש - תשי"ח - 41 פנחס יתד נאמן עמוד 55 - ג' הודוס י"ט אדר ה'תשכ"ב

מצוות, ולכן מתרבה זכויות שמעונו על ידי זכויות ראובן. ומצד שני, הזכויות אובדות מראובן כיוון ששעבד את הזכויות כדי להפיש את שמעו, כאמור, שלולי הזכויות לא היו דבריו שמעוים כל כך.

6. איזה עבירות עוברות

כל העבירות ולגבי העבירות שעוברות, בלשון החתם סופר הג"ל 'דחטאיו שלו נוספים על המדבר לשון הרע', משמע שעובר כל העבירות. וכן משמעות השמירת הלשון כאשר מביא את דברי רבי רפאל מהמבורג, שעובר כל העבירות.

לפי המבייש והמתבייש: ובספר **משפט צדק** על תהלים (אות רפא) כתב על דברי החובות הלבבות, ואין ספק שלא את הכל יקח, רק הכל לפי המבייש והמתבייש, ולפי הענין, קל דיעות ה' הוא יודע איך לשקול.

וכעין זה כתב **בשמירת הלשון** חלק א' שער הזכירה פרק שלישי 'היה ממואל מותרם בעונות רבים ועצומים, שלקח מכל אחד לפי ערך הבזיון והכלימה שהגיע להם על ידו בימי חייו', ומבואר שעובר אליו כל אחד לפי מידת הבזיון.

מה שהתשרש על ידו: מאידך כתב בשמירת הלשון חלק שני פרק שמיני ובהערה שם, שרק העבירות שהתשרש מעבודתו מחמת הלשון הרע, זה מה שהמספר מקבל ולא כל העבירות. וכבר עמד על הסתירה **בארחות חיים** על שמירת הלשון (חלק א' שער הזכירה פרק שלישי ארחות חיים אות כא) שמצינו הגדרות סותרות בספר שמירת הלשון, איזה עבירות עוברות לשני, האם כל העבירות, או רק חלק מהם?

במונח פוסל: **המתכבד מאלוהו** (חלק ד עמודים 214-213) מפרש שהעבירות של שמעונו לא עוברות לראובן, ושמעונו נשאר עם עבירותיו, אלא שבגלל שראובן מספר על העבירות שיש לשמעונו, הרי זה סימן מובהק שיש לראובן עוון זה, בבחינת 'ל פוסל במומו פוסל', וממילא הוא נענש על אותה העבירה המצויה בו.

7. האם בדיבור אחד מפסיד

דיבור אחד: **באמרי חיים** מדייק מלשונו של רבי רפאל מהמבורג בספרו **דעת קדושים** (דף ל"ב) שכתב 'הביטו וראו היש עוד מכאוב מכאוב המספר לשון הרע כי רגע אחד ידבר ויאבד כל טובותיו וזכויותיו, ויעמוס עליו עוונות אשר לא ידעם ולא שיערם' מוכח שאפילו בדיבור אחד כבר מפסיד. וכן השיב הגר"ם **קנייבסקי שליט"א** (בספר **אל תדיחנו** עמוד שנה) אולי גם בפעם אחת עובר המצוות והעבירות.

רק ברגלי: מאידך בבאור **ארחות חיים** (שמירת הלשון אות כא) דייק מדברי השמירת הלשון שכתב 'מי שמוטבע ח"ו במדה הרעה הזאת להריק על חבריו בחצי לשונו תמיד' מוכח שרק מי שרגיל בה, וכן כתב הגר"ם **קנייבסקי שליט"א** (הליכות חיים חלק ב עמוד קפט שאלה תח) שדין זה נאמר רק בבעל לשון הרע הרגיל בכך. ובגדר 'רגיל בכך' הביא בספר **לרעך במוך** (חלק ג עמוד 363) בשם הגר"ם **קנייבסקי שליט"א**, וכן הביא בטל אורות בשם הגר"ם **יהודה צדקה זצ"ל**, שהוא כשאינו מקפיד על איסור זה.

8. מדוע לא הזכירו ב'חפץ חיים'?

העיר **בתשובות והנהגות** (חלק ה חושן משפט סימן שצו) מדוע

משיב כהלכה

9. האם חוזר כשמוחל

שאלה: בגיליון הקודם (222) נשאלה שאלה. אם דיבר לשון הרע על חברי, ופיסד בבקשת מוחל, האם הזכויות והעבירות חוזרות למקורם או לא? אם חוזר, מדוע שימחל, הרי מפסיד זכויות עצומות, ומקבל עבירותיו?

וכפי שדייק הגר"ם **שמואל שטיבל שליט"א** (קובץ שמירת הלשון חוברת ה' עמוד 18) מדברי החובות הלבבות, שהסחיד שלח דורון לחבירו, על כך שדיבר לשון הרע וזיכהו בזכויותיו, והרי דרך החסיד למחול למבואר **בגמ'** (מגילה דף כח.), ואם אחרי החסיד הכל חוזר למקומו הראשון, נמצא שלא הרויח החסיד כלום, ומדוע שלח לו דורון.

תשובה: תשובות רבות התקבלו במערכת, ולהלן נתמדת בקצרה את עיקרי הדברים.

חובו: כתב **החתם סופר** (דרשות סופר חלק א דרוש ל' אדר שנת תקצו ד"ה ברמב"ם) הרימונו מרמז על 'מלאי מצוות כרימונו', שעל ידי לשון הרע עוברת כל המצוות אל אותו שדיבר עליו, וכשיתכפר על לשון הרע, ומחזירים לו מצוותיו, ויתמלא הרימונו ובחתיבתו. וכן כתב **הדברי יואל** (מצורע דף תנא) שהכל חוזר, וכן דעת הגר"ם **קנייבסקי שליט"א** (גם אני אודך ענינים שונים עמוד קסד סימן עז, ספר 'אל תדיחנו' עמוד שנה), שחוזר למקומו, והאריך בזה הגר"ם **יעקב חיים סופר שליט"א** (קובץ אור ישראל גיליון מ' עמוד קז) שחוזר למקומו, שכל הסיבה הוא מחמת עוון לשון הרע, וכאשר בטל הסיבה בטל המסובב.

וכן כתב **הבן איש חי** (בן איש חיל חלק ג' דרוש ג' לשבת תשובה עמוד מב) בשם ספר **מערכי לב** (חלק א דף קנד:) שאם פיסס את חבריו מהלשון הרע שדיבר עליו, אינו מפסיד זכויותיו, ולוקחים ממנו את העבירות של המדובר. ובכך פירש הבן איש חי, מה שמבקשים 'אבינו מלכנו כתבנו בספר זכויות', שהרי בימים הנוראים, כל ישראל מבקשים מחילה מחבריהם ומוחלים לה, לזה, ולכן מבקשים שהזכויות שהפסדנו כאשר העברנו לאחרים מחמת שדיברנו עליהם לשון הרע, עכשיו שכל חברינו מחלו לנו עליהם, כתבתו אותם לטובה.

וכתב **באילת השחר** (ויקרא יט טז) כשימחול למדברים עליו לשון הרע, הזכויות חוזרות למדבר, ומכל מקום הזכות שיש לו במחילתו, שוקל הרבה כנגד כל הזכויות שעברו עליו, והחזירים על ידי מחילתו.

על פי דרכו אפשר להוסיף, לגבי המצוות 'לפום צערא אגרא' ואם מוחל על העלבונו למרות שיפסיד הרבה מצוות נמצא שיש לו צער גדול, וזכותו גדולה ביותר. גם לגבי העבירות שעברו אל המדבר, לא יפסיד מהמחילה, שהרי מבואר **בגמ'** (ראש השנה יז.) כל המעביר על מידותיו מעבירים לו על כל פשעיו.

עדכוני הלכה

גמ"ח ספרי שמירת הלשון!

ליכוי הרבים קיים בירושלים גמ"ח ספרים בעניני חפץ חיים ושמירת הלשון לתקופות קצרות, לפרטים: טלפון 052-7117767. להלן מספר הודעות שהגמ"ח ביקש לפרסם.

א. היות ולאחרונה נוצר ביקוש לספר שאול "דגשי חיים" פירוש נפלא על החפץ חיים מהרב יהונתן בצלאל רחלר, מתארגנת קבוצה להדפיסת הספר.

ב. נודע לנו ממקורות מוסמכים על ספר שלם בהלכות לשון הרע שיצא לאור על ידי אחד הרבנים שחי בין חמישים למאה שנה לפני מן החפץ חיים זע"א, ולא זכינו לראות את ספרו, מי שבידו היכולת לעזור לנו למצוא את הספר נא ליצור קשר.

ג. דרוש עבור הגמ"ח, הגלילות הבאים: "קב ונקי" (להג"ר אהרן מרגליות שליט"א), "מריבים שלום" (משמרת השלום), קונטרסים "מרפא לשון" (ח' חלקים, ועד שמירת הלשון), קונטרסים "שמירת הלשון" (ה' חלקים, כולל אור הצפון בראשות הג"ר שלמה רחוני זצ"ל).

אינו מפסיד: כתב הגאון מקונו ג'לוב זצ"ל בספרו שו"ת ארץ צבי (חלק ב' ליקוטים דף שצז סעיף ב') 'מי שמדברים עליו לשון הרע, אף שמחלו, למה יגרע ממה שכתוב בחובות הלבבות שזוכה בזכויות חבירו, וגם שנוטלים עבירות שלו, ואף שמחלו לחבירו שלא ירעו לו, מכל מקום למה יפסיד הוא מה שהיה ראוי לו לולא המחילה, והלא בשמים אפשר לקיים שניהם, ואטו בשביל שאני זכר הפסדתי. עכ"ל. (כוונתו לדברי המשנה בבבא בתרא פרק ט מי שמת והניח בנים ובנות, בזמן שהנכסים מועטין, הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים. אדמו"ן אומר, 'בשביל שאני זכר הפסדתי?' אמר רבן גמליאל רואה אני את דברי אדמו"ן).

מקורות: בירור מקיף ונפלא על כל הנושא, בדברי הג"ר יעקב חיים סופר שליט"א (מנוחת שלום חלק ט סימן כח, קובץ הבאר גיליון כד אדר תשס"ד), וכן יצא לאור קונטרס 'במצוותיו חפץ מאוד' על ידי כולל ערב ללימוד החפץ חיים ואהבת חסד בעין, אחותו ברכפלד מודיעין עילית, אדר ב' תשע"ד בראשות הג"ר משה לוי שליט"א. וכן בארחות חיים על שמירת הלשון (חלק א) שער הזכירה פרק שלישי ארחות חיים אות כא, ובחלק ב פרק שמיני ארחות חיים אות מג מד. סמא דחיי (הג"ר אברהם צבי נשרי שליט"א פרק כ').

צילום: נחל מסביר

סיכום הגיליון:

מסקנת הדברים

- הפסד תורה ותפילה:** מבואר במדרש שהמדבר לשון הרע מאבד תורתו. מבואר בזהר הקדוש שהמדבר לשון הרע מטמא דיבוריו הקדושים, ואין מתקבלת תפילתו.
- עובר לחבירו:** חידש החובות הלבבות שהמדבר לשון הרע על חבירו, זכויותיו עוברות למדובר, והמדבר מקבל את חובות המדובר. ואמר המגיד, שאילו היו בני אדם יודעים מכך, היו שמחים על מה שמדברים עליהם לשה"ר כאילו נתנו להם כסף וזהב. ופירש השמירת הלשון שלכן צריך לומר פסוקים לזכור את שמו שלא יתבלבל כאשר מלאכי החתנה יביאו לו עבירות של אחרים שידבר עליהם.
- איזה מצוות עוברות:** רבי רפאל מהמבורג כתב שכל המצוות עוברות, ויש אומרים שרק חלקם, ולדעת המכתב מאליהו רק המצוות שגרמו לקבלת הלשון הרע עובר למדובר.
- איזה עבירות עוברות:** לחתם סופר כל העבירות עוברות. למשפט צדק הכל לפי המבייש והמתבייש, למכתב מאליהו לא עובר העבירות רק מתגלה שהוא לקוי בעוון שהוא דיבר שיכל הפוסל במומו פוסל'.
- בשמירת הלשון מצינו לכאורה סתירה - במקום אחד כתב שעובר כל העבירות, במקום שני הזכיר רק העבירות שנגרמו מחמת הלשון הרע שהתרשל בעבודתו, במקום שלישי הזכיר לפי ערך הביזיון.
- חוזר בתשובה:** אם חזר בתשובה, כתב החתם סופר שהכל חוזר למקומו (ואינו מפסיד כי זכות המחילה גדולה מהמצוות של חבירו, ולגבי העבירות הרי המעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו). ובשו"ת ארץ צבי חידש שהמצוות נוקפות לזכות שניהם.
- דיבור אחר:** יש אומרים שפילו בדיבור אחד כבר מפסיד. ויש סוברים רק מי שרגיל כן נאמר עליו שהוא מפסיד כן.

נושא הגליון הבא:

'דיני הקפת הראש'

הגליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להצנחה לע"נ, לרפ"ו, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס

'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המודר 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות מהלכה

גליון שבועי

שיעורים וימי עיון

מוקד למענה הלכתי

בירורי הלכה אקטואליים

קו הילכתא

חברות הדרכה

מוקד הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי

קו הילכתא

02-5377-085

5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרות, ועוד...